

Μαθητές με Νοητικές Αναπηρίες

Προσαρμοστική Συμπεριφορά

Προσαρμοστική Συμπεριφορά

Οδηγίες για την τάξη (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

- 1. Δώστε στους μαθητές σας άμεσες οδηγίες και υποστηρίξτε το περιβάλλον τους με προτροπές και απλοποιημένες ρουτίνες** (Grossi & Heward, 1998). Για παράδειγμα, βεβαιωθείτε ότι παρέχετε οπτικές υποδείξεις που τους υπενθυμίζουν ότι είναι καιρός να πλύνουν τα χέρια τους.
- 2. Δημιουργήστε ένα σχέδιο υποστήριξης συμπεριφοράς.** Ένα παράδειγμα μπορεί να βρεθεί εδώ: http://www.pbosc.info/sab/PDFs/m3_u6_manual.pdf
- 3. Χρησιμοποιήστε εικονική αυτο-διδασκαλία** (Mithaug & Mithaug, 2003). Οι μαθητές θα μάθουν να ολοκληρώνουν ακαδημαϊκές εργασίες χρησιμοποιώντας ένα μέσο οργάνωσης (ατζέντα / planner) με γραφικά και εικόνες. Οι μαθητές θα σχεδιάσουν, θα ολοκληρώσουν και θα αξιολογήσουν το έργο τους κυκλώνοντας εικόνες σύμφωνα με τις ακόλουθες κατηγορίες: (α) Θέματα εργασίας, (β) Τι θα κάνω και (γ) Τι έκανα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτήν τη στρατηγική για να διδάξετε δεξιότητες αυτοδιαχείρισης.
- 4. Προωθήστε τον αυτοπροσδιορισμό χρησιμοποιώντας το εκπαιδευτικό μοντέλο διδασκαλίας** (Self-Determined Learning Model of Instruction, SDLMI) (Champers, 2007). Το SDLMI διδάσκει την αυτο-κατευθυνόμενη μάθηση στους μαθητές σε τρεις ενότητες: (α) τον καθορισμό ενός στόχου, (β) την ανάληψη δράσης, και (γ) την προσαρμογή του συνόλου του σχεδίου (Wehmeyer, Palmer, Agran, Mithaug, & Martin, 2000). Οι μαθητές διδάσκονται να λύνουν προβλήματα χρησιμοποιώντας τέσσερα βήματα: (α) εντοπίζουν το πρόβλημα, (β) εντοπίζουν πιθανές λύσεις, (γ) εντοπίζουν πιθανούς φραγμούς και (δ) εντοπίζουν τις συνέπειες κάθε λύσης.
- 5. Προωθήστε τον αυτοπροσδιορισμό με τη συμμετοχή των μαθητών στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων.** Αυτές οι δραστηριότητες κυμαίνονται από τη διδασκαλία στους μαθητές για χρήση λογισμικού παρουσίασης, όπως το PowerPoint της Microsoft, ώστε να παρουσιάσουν πληροφορίες για τον εαυτό τους κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίασης Ατομικού Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Individual Education Plan, IEP), ως την εφαρμογή πιο συστηματικών προσπαθειών διδακτέας ύλης που προωθούν τον αυτοπροσδιορισμό διδάσκοντας δεξιότητες στους μαθητές ώστε να διαχειριστούν τις δικές τους συνεδρίες IEP (βλ. Wehmeyer et al., 2007, για συζήτηση τέτοιων προγραμματικών προσπαθειών).
- 6. Χρησιμοποιήστε προσομοιώσεις και άλλα οπτικά ερεθίσματα για να διδάξετε στους μαθητές σας καθημερινές δεξιότητες ζωής.** Για παράδειγμα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ταμπλέτα (tablet) του μαθητή σας για να διδάξετε σχετικά με το ντύσιμο, το φαγητό και άλλες καθημερινές εργασίες.

Οδηγίες στο επίπεδο του σχολείου (έμφαση στις μεθόδους διδασκαλίας)

Τμηματοποίηση Τάξεων / Διαρρύθμιση

- 1. Ενημερώστε τους εκπαιδευτικούς μέσω συναντήσεων του προσωπικού σχετικά με τη σημασία της τήρησης αρχείων** σχετικά με την πρόοδο των μαθητών τους. Για παράδειγμα, μπορούν να παρακολουθήσουν την πρόοδο των μαθητών που δυσκολεύονται να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους. Στη συνέχεια μπορούν οι παρεμβάσεις να σχεδιαστούν με βάση τις ανάγκες των μαθητών.
- 2. Καταβάλλετε προσπάθειες να οργανώσετε εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες συναντήσεις μεταξύ των γονέων και του προσωπικού** για να συζητήσετε την πρόοδο των παιδιών τους και να ενισχύσετε τη συνεργασία μεταξύ του σχολείου και του σπιτιού. Αυτό θα βοηθήσει στην παρακολούθηση της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που μπορεί να σχετίζονται με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, η συμπεριφορά στο σπίτι και η αυτοεκτίμηση.

Υποστήριξη Μαθητών

- 1. Δημιουργήστε μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς στο σχολείο σας** - Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω εργαστηρίων και σεμιναρίων με ακαδημαϊκούς. Θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν τις πτυχές της ένταξης και να εφαρμόσουν συνεκτικές πρακτικές, οι οποίες με τη σειρά τους θα βοηθήσουν τους μαθητές να μάθουν προσαρμοστικές δεξιότητες συμπεριφοράς.
- 2. Συνεργαστείτε με πανεπιστήμια για να οργανώνετε εκδηλώσεις / εκπαιδεύσεις** στο πανεπιστήμιο για εκπαιδευτικούς και μαθητές. Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να μάθουν για τα υλικά και τις πρακτικές σε σχέση με τις δεξιότητες προσαρμοστικής συμπεριφοράς και να τα εφαρμόσουν με τους μαθητές τους
- 3. Ενημερώστε τους εκπαιδευτικούς μέσω συναντήσεων του προσωπικού σχετικά με τη σημασία της τήρησης αρχείων σχετικά με την πρόοδο των μαθητών τους.** Για παράδειγμα, μπορούν να παρακολουθήσουν την πρόοδο των μαθητών που δυσκολεύονται να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους. Στη συνέχεια μπορούν οι παρεμβάσεις να σχεδιαστούν με βάση τις ανάγκες των μαθητών.
- 4. Παρέχετε κατάρτιση για εκπαιδευτικούς και ειδικούς παιδαγωγούς από εξωτερικούς φορείς,** όπως εκπαιδευτικές υπηρεσίες ψυχολόγων και ακαδημαϊκούς, και συσχετίστε τη με τρόπους που οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν τις προσαρμοστικές τους ικανότητες.
- 5. Παρέχετε κατάρτιση ΤΠΕ στους εκπαιδευτικούς,** έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία με τους μαθητές τους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν πείρα στη χρήση των ΤΠΕ πριν διδάξουν αυτές τις δεξιότητες στους μαθητές.

Σχολικά Έργα (Projects)

Χρησιμοποιήστε το σύστημα **ABAS-2 (Adaptive Behavior Assessment System)** για την αξιολόγηση των τριών γενικών πεδίων της προσαρμοστικής συμπεριφοράς (Conceptual, Social, Practical). Αυτό θα βοηθήσει να:

- Προσδιορίστε τον τρόπο με τον οποίο το άτομο ανταποκρίνεται στις καθημερινές απαιτήσεις
- Αναπτύξτε στόχους θεραπείας και κατάρτισης
- Προσδιορίστε την επιλεξιμότητα για υπηρεσίες και παροχές κοινωνικής ασφάλισης
- Αξιολογήστε τα άτομα με νοητική αναπηρία, δυσκολίες μάθησης, ADD / ADHD ή άλλες δυσλειτουργίες
- Αξιολογήστε την ικανότητα των ενηλίκων να ζήσουν ανεξάρτητα

[Αναφορά:

<http://www.pearsonclinical.com/psychology/products/100000449/adaptive-behavior-assessment-system-second-edition-abas-second-edition.html>]

Ορισμένα εμπορικά διαθέσιμα εργαλεία ενδέχεται να μην είναι πολιτισμικά κατάλληλα για τους μαθητές σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα και οι προσαρμογές ή εναλλακτικές εκδόσεις μπορεί να είναι πιο κατάλληλες.

Εξετάστε τους κινδύνους της μέτρησης της προσαρμοστικής συμπεριφοράς ενός μαθητή βάσει προτύπων βασισμένων στο πλειοψηφικό πολιτισμικό περιεχόμενο, που δε λαμβάνουν υπόψη το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή. Είναι σημαντικό να δημιουργήσετε ένα αρχείο ιστορικού στο οποίο καταγράφετε τη συνολική συμπεριφορά του μαθητή, την ιστορία του οικογενειακού περιβάλλοντος, άλλα θέματα υγείας, τις δεξιότητες και το υπόβαθρο του σπιτιού, ώστε να γνωρίζει κανείς την κουλτούρα του μαθητή.

Σχολικό Συμβούλιο

Όπου είναι δυνατόν, φροντίστε να γίνουν και άλλες προσαρμογές για αυτούς τους μαθητές, όπως η πρόσθετη υποστήριξη στην τάξη με την παρουσία βοηθού διδασκαλίας.

Υποστήριξη Μαθητών

Καταβάλλετε προσπάθειες να οργανώσετε εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες συναντήσεις μεταξύ των γονέων και του προσωπικού για να συζητήσετε την πρόοδο των παιδιών τους και να ενισχύσετε τη συνεργασία μεταξύ του σχολείου και του σπιτιού. Αυτό θα βοηθήσει στην παρακολούθηση της προόδου και στη συζήτηση θεμάτων που μπορεί να σχετίζονται με την κοινωνική ζωή του μαθητή, όπως η περιθωριοποίηση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους, η συμπεριφορά στο σπίτι και η αυτοεκτίμηση.

Επαγγελματική Επιμόρφωση Δασκάλων/Καθηγητών

1. **Παρέχετε κατάρτιση ΤΠΕ στους εκπαιδευτικούς**, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία με τους μαθητές τους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν πείρα στη χρήση των ΤΠΕ πριν διδάξουν αυτές τις δεξιότητες στους μαθητές.
2. **Εξοπλίστε το σχολείο με ταμπλέτες και προσωπικούς υπολογιστές** ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να διδάξουν στους μαθητές τους καθημερινές δεξιότητες ζωής, όπως το να πηγαίνουν στο οπωροπωλείο.

Υποστηρικτική βιβλιογραφία

Ορισμός: Η προσαρμοστική συμπεριφορά είναι η συλλογή εννοιολογικών, κοινωνικών και πρακτικών δεξιοτήτων που όλοι οι άνθρωποι μαθαίνουν για να λειτουργήσουν στην καθημερινή τους ζωή (<https://aaidd.org>). Εξ ορισμού, τα παιδιά με νοητική υστέρηση έχουν σημαντικά ελλείμματα στην προσαρμοστική συμπεριφορά. Συγκεκριμένα, τα παιδιά με προσαρμοστική συμπεριφορά τείνουν να παρουσιάζουν ελλείμματα στους ακόλουθους τομείς δεξιοτήτων: Εννοιολογικές δεξιότητες, όπως ο σχεδιασμός και η οργάνωση και η χρήση αφηρημένων εννοιών. Κοινωνικές δεξιότητες, όπως η γενική συμπεριφορά, τα συναισθήματα για τον εαυτό τους, η κατανόηση των άλλων, η επίλυση προβλημάτων, η επιρροή των άλλων, η τήρηση των κανόνων και η τήρηση του νόμου και οι πρακτικές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της οικιακής και προσωπικής φροντίδας, της διαχείρισης χρημάτων, χρήσης τηλεφώνου, μετακινήσεις, να μένουν ασφαλείς και υγιείς, να ακολουθούν προγράμματα και ρουτίνες και να διατηρούν μια επαγγελματική ζωή. Αυτοί οι περιορισμοί μπορούν να λάβουν πολλές μορφές και τείνουν να εμφανίζονται σε όλους τους τομείς λειτουργίας. Οι περιορισμοί στις δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης και στις κοινωνικές σχέσεις καθώς και οι υπερβολές συμπεριφοράς είναι κοινά χαρακτηριστικά των ατόμων με νοητική υστέρηση. Τα άτομα με νοητική υστέρηση που χρειάζονται εκτεταμένη υποστήριξη πρέπει συχνά να διδάσκονται βασικές δεξιότητες αυτο-φροντίδας, όπως ντύσιμο, φαγητό και υγιεινή.

[Προσαρμογή από: Heward, W. L. (2013). *Exceptional children: An introduction to special education*. Pearson College Div.]

Ιστοσελίδες και Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης

<http://aaidd.org/intellectual-disability/definition#.WBD2LS197IU>
<https://www.mentalhelp.net/articles/adaptive-behavior-life-skills/>

Αναφορές

Agran, M., & Hughes, C. (2006). Introduction to special issue: Self-determination re-examined: How far have we come? *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, 30, 105–107.

Agran, M., Blanchard, C., Wehmeyer, M., & Hughes, C. (2002). Increasing problem-solving skills of students with developmental disabilities participating in general education. *Remedial and Special Education*, 23, 279–288.

Agran, M., King-Sears, M., Wehmeyer, M. L., & Copeland, S. R. (2003). *Teachers' guides to inclusive practices: Student-directed learning strategies*. Baltimore: Brookes.

Cannella-Malone, H. I., Fleming, C., Chung, Y. C., Wheeler, G. M., Basbagill, A. R., & Singh, A. H. (2011). Teaching daily living skills to seven individuals with severe intellectual disabilities: A comparison of video prompting to video modeling. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 1098300710366593.

Chambers, C. R., Wehmeyer, M. L., Saito, Y., Lida, K. M., Lee, Y., & Singh, V. (2007). Self-determination: What do we know? Where do we go? *Exceptionality*, 15, 3–15.

Grossi, T. A. (1998). Using a self-operated auditory prompting system to improve the work performance of two employees with severe disabilities. *Journal of the Association for Persons with Severe Handicaps*, 23, 149–154.

Hoppey, D., & McLeskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education*, 46(4), 245-256

Mithaug, D. K., & Mithaug, D. E. (2003). Effects of teacher-directed versus student-directed instruction on self-management of young children with disabilities. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 36(1)

Taber-Doughty, T., Bouck, E. C., Tom, K., Jasper, A. D., Flanagan, S. M., & Bassette, L. (2011). Video modeling and prompting: A comparison of two strategies for teaching cooking skills to students with mild intellectual disabilities. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 499-513.

Wehmeyer, M. L. (2006). Self-determination and individuals with severe disabilities: Reexamining meanings and misinterpretations. *Research and Practice in Severe Disabilities*, 30, 113–120.

Wehmeyer, M. L., Agran, M., Hughes, C., Martin, J., Mithaug, D. E., & Palmer, S. (2007). *Promoting self-determination in students with intellectual and developmental disabilities*. New York: Guilford.

Wehmeyer, M. L., Palmer, S. B., Agran, M., Mithaug, D. E., & Martin, J. E. (2000). Promoting causal agency: The Self-Determined Learning Model of Instruction. *Exceptional Children*, 66, 439-453